

Gyarapodási jegyzék számítógépes előállítása

A szakkönyvtárak fontos feladata, hogy gyarapodásairól tudósítsák lehetséges használóikat. A kutatási jelentéseknél, különösen a mikroformájúaknál ez gondot okoz.

A szerző vezetése alá tartozó könyvtár, a *MBT–Israel Aircraft Industries Library* állománya 12 ezer kötet könyv, 10 ezer kutatási jelentés, terjedelmes mikrofilm gyűjtemény ipari szabványokból és gyártmánykatalógusokból, kb. 700 kurrens folyóirat. A személyzet 4 fő, ebből 3 szakképzett. A könyvtárnak jár az NTIS/SRIM (*National Technical Information Service's Scientific Reports in Microfiche*) 25 osztályának anyaga. Ez az ügyfelek igényeinek kb. a felét elégíti ki. Egy-egy NTIS küldemény több száz kutatási jelentésből áll. Ha egyszerűen elraktároznák őket, csak a jelentések száma szerint lehetne keresni a belőlük összeálló gyűjteményben, tárgy szerint nem. Forgalomba pedig csak akkor kerülne egy-egy jelentés, ha az ügyfél máshonnan, a jeladó szolgáltatások nagy anyagát átnézve szerzett volna tudomást létezéséről. A friss szerzeményekről való tudósítás egyik módja, amely a tárgy szerinti áttekintést is megoldja, a *gyarapodási jegyzék kiadása*. Számítógéppel való készítésére a jelentések nagy száma és a munkaerő-probléma miatt gondoltak. Az anyag rendezésére az NTIS tárgyköreit használják. Az NTIS-nek 39 tárgyi kategóriája van, ezeken belül átlagban 10–10 alcsoport található, amiket osztályoknak neveznek.

Az NTIS küldemények mindegyikében jegyzék található, amely tartalmazza a benne levő jelentések számát és minden jelentés tárgyi kódját. *A kód 3 elemből áll: kettő a kategóriát, a harmadik az osztályt jelenti.* A

kódokat és feloldásukat lemezen tárolják, amit a jegyzék előállításának négy programja közül háromban használnak. Az első programban az adatokat viszik be; egyenként, tetszőleges sorrendben. Minden tétel három elemből áll: *első a jelentés száma és címe, második a dátuma és – ha kell – a cím kiegészítése, harmadik pedig a tárgyi kód.* A második program tárgyi kód szerint rendez. A harmadik program listává rendezi az anyagot, ez lesz a gyarapodási jegyzék. Ez a program címsorokat ír, alájuk csoportosítja a vonatkozó anyagot, megszámozza az adategységeket, megszámozza az oldalakat. A negyedik programban a címlap és a tartalomjegyzék készül. Ebben a második programban rendezett adathalmaz és a kódlemez vesz részt, új inputja a jegyzék száma és dátuma. Végül a gép kellő számú példányt nyomtat ki, jelenleg kb. 160-at, de a jegyzék iránti igény növekszik. A jelentéseket a jegyzékben feltüntetett számuk alapján lehet megrendelni.

Egy-egy gyarapodási jegyzék előállításának hagyományos vagy automatizált módját több szempontból lehet értékelni. Általában elmondható, hogy *a számítógépes módszer javítja a könyvtár szolgáltatásait*, kidolgozása közben a könyvtárosok értékes tapasztalatokat szerezhetnek. A szóban forgó könyvtárnak a jegyzék egy-egy példányának számítógépes előállítása 12 dollárral kerül többbe, mint ha hagyományos módszerrel produkálná a terméket. Viszont 8 órai munkát takarít meg vele.

INBAL, M.: Automatic publishing of library bulletins = Special Libraries, 71. köt. 4. sz. 1980. p. 222-228./

(Takács László)

PROGNOSZTIKA

Információ 2001-ben

A nyugati országokban szakirodalmi vita zajlik arról, hogy 2001-ben milyen információs rendszerek léteznek majd. Az egyes cikkekben azt bizonygatják, hogy a társadalom máris „információ-tudatos” lett, azaz mindenki tudja: az információk arra valók, hogy felhasználják őket. Azzal azonban még nincs mindenki tisztában, miként lehet az információkat beszerezni, bár ennek – elvileg – már aligha van műszaki akadálya. Több

szakértő szerint még 20 évnek sem kell eltelnie ahhoz, hogy minden állampolgár gyorsan hozzájusson a számára szükséges információkhoz. Az USA-ban 1959-ben 14 ezer, 1969-ben 145 ezer, 1979-ben (500 ezer számítógéphez kapcsolaton) 2 millió terminál működött. 1990-ben 10 millió terminálra számítanak. Mindehhez hozzá kell adni az amerikai polgárok 130 millió tv-készülékét mint potenciális „házi” terminált.